

farligt försökt, i synnerhet om det användes af en man med werfligt snille och hvilken vid förra uppfrådet gör lycka. I detta manér ligger en slags luxe, och det hör till naturen af all luxe att allt värde tilltaga och utvidga sig. En författare, som antagit en dylik stil, kommer lätt derhän att, hvad de gamle fallade indulgere ingenio, för att jemnt bibehålla sig eller öfverträffa hvad han redan lemnat. Tjennsör man de sednare talen, från år 1825, i denna samling med de äldre, finner man anledning att wida det Doctor Wallin varit utsatt för detta missköde. Säkerligen kan man icke se rhetorikens antikhetiska skimmerspråk uppdrivet till en högre och subiūre sinrikhets spets, af prosopopeer och liknelse, än t. ex. i Tal från Altaret i St. Clara kyrka Pingstdagen 1825 (s. 377-387) och Predikan på fjärde Bönedagen 1825 (sid. 388-407). Synnerhet tillstår Rec. att han med fligande förmåning flere gånger genomläst det förra, — i hwi fet den som installeras, bland annat hejsas med utropet: "ärliga sångfågel!" — Så t. ex. hvad säges om dyliga tirader: "Så fördom, i en helig syn, såg och Profeten Zacharias tu ojoträn på högra och venstra sidan, vid ljusastakan. Fridens finnebilder woro de båda; och tydde ej det ena Minnets frid, det andra Hoppets? Ty, Christne! att minnas och att hoppas, utgör i tiden vårt egenliga lefsvande, vårt enda lifslängd. Det närvarande är blott en tvärslinje, som affärar den, — blott en blink som i nästa blink försunner, förvandlar sig i det som marit eller det som marder. Men emellan dem står (på trädlinjen?) ensamt o-förvandlad, ewigt osörkunklad, den himmelska ljusastakan och timmer och a'drig uitbunner, fina stråars dubbelstod åt knuse fidor, — ly'er frid öfwer det förslutna, på det vi må se tillbaka med hugvaladt hjerta, blad wisdom, ångerfria erinringar och lofsgående välsignelser, lyser frid öfwer det tillkommande, på det vi må se framåt med sälla hängivenhet, from förtrostan, glad förbidan och brinnande bon. — Fridhessande ojoträn, som våren i det besiga ljuset och i mildrad g'ans, återgivsven det, ömsom åt den tid som gätt, ömsom åt den tid som kommer! I två den himmelska fridens bärölder! Huru floda våra hjertan att eder välsigna!! Men våra afbrutna ord såga blott med rörelse: Haf tact du ene! Haf lycka du andre!" — Hwem kan neka, att här åtminstone är konstelig ord, om icke just efter denna ver denes wishet?

Detta band tillegnadt Storkyrko församlingens respective ledamöter och lemnadt till denna församlings kyrkoråd, innehåller fem predikningar. Såsom upplysning i afseende på denna samling, uttar sig talaren, i dedicationen: "Sållan uteblifwer dock åhörares bifall och, hvad bättre är, deras uppbyggelse, när han samwetsgramt uppfattar sitt ålliggande, att, der han är stållb, ta'a till sin församling, och det i otwungen enighet med den Andens och naturens gäswor, som är honom egna." Hvar och en prof-

we sig sief! Att alla uppbryggas är huswudsaken, om detta också icke kan ske med alla på samma sätt. Och att tillkännagisva att den enas sätt icke är den andras, är allt hwad, i sådana tillfällen må göras, och är också allt hwad Rec. med det ofwanstående welat utveckla.

Åtanke på Våren.

Broder, låt oss sjunga för våren en sång, Han är den guden, som mest oss förtjusar. Hösten är dysler och wintren kall och lång, Uti vårens lockar blott majwinden susar. Solen stiger högre på himlens blåa berg, Röd och warm hon glänser och strålarne delar. Gorden är grön. Hvar skogsfogel spelar, Och den lilla rosen får åter hy och färg.

Muntret lis ger våren på berg och i dal, Dersöre så gerna vi åter honom ønska. Vor han i skogen eller bygger han sin sal, Uti kundens swalca, b'and rosor och grönika, Spelar han vid sjön på sin klara silfverflöjt, Binder han en krans på sin sippbidsida tuswa. Jemnt är han glad, kan lätvet förljuvisa, Han gör hvarje hjerta lyckligt och förmöjd.

Gråter han och stundom i vårsyn öfwer sält, Ur det nöjets tårar han gråter, den lilla. Uti hvar tråttopp han spelar frist och gäll, Från hwarenda gren hbras siflorna drilla. Ner och upp och ner uppå wästräets topp Gangar han så glad, tar vägen i famnen; Sidst på en bådd, uti grönslända hamnen, Hwilar han sitt huswud tills soln på nytt gått upp.

Många saker våren hitsörer med sig ner, Som exemp:i gratia: åt björkarne känder, Fårgor åt blomstren, och mycket mer, ja mer, Som båd' syn och hörsel förtjusar och gläder. Intet är han sparsam och råd han åfwen har, Ur en gifmild herre, som frist kan spendera. Kan och hvarje sält med rosor ornera, Åger dock på kypet än lika mycket gvar.

Nyck den stumma lyran från susande gran, Samla bygdens folk wid en porlande källa; Bjud dem att dansa på den gröna v'an, Och låt mjödets must uti bågaren svälla. Däre är den, som af våren aldrig njöt, Morgondagen kanske du läggs i din kista. Kallnad och svept du stådar ditt sidsta, Mer ej återser du den vårdag du förstjöt!

Römeten.

N:o 28.

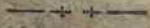
Lördagen den 8 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Säsom Candidater till den lediga Ceremoni-Mästaretsiensten nämñas Hof-Marshallen Rosen, Hof-Marshallen Baron De Geer, Kammarherren Baron Döye och Kammarherren Baron Oxenstierna.

Hans Excellence Hert Grefwe Steding lärer redan hafwa börjat att göra anstalter för sin Ambassaderesa till St. Petersburg. Tiden, då Hans Excellence kommer att anträda denna resa, lärer likväl ännu icke vara bestämd.

Om en här upkommande tidning har allmänheten redan fått underrättelse, att Hertigen af Wellington intvontades, och att rum för honom inredes i Öfver-Ståthållarschuset. Denna sifsnämnda uppgift lärer dock tills vidare kunna säsom mindre pålitlig. Deremot hafwa wi hört försäkras, att en Swensk Grefwe, som snart torde anlända till hufvudstaden, för att här en längre tid qvarblifwa, skulle komma att bebo ifrågavarande rum.

Om Rikssens Ständers Bank.

(Forts. fr. N:o 27.)

III. Mörande frågan: om denne bör fortsara eller ersättas af en Privat-Bank?

Lill förebyggande af allt missförstånd, så wi besynna med den förklaring, att wi här med ordet Bank beteckna en anstalt, som uthåndigar sedlar på beständiga summor, samt stälde på innehafvaren, och

hwilka sedlar i den dagliga rörelsen intaga det klingande myntets ställe.

I ett land der ingen sådan inrättning finnes, måste den dagliga omfattningen verkställas genom metalliskt mynt.

Förfärdigandet eller preglingen af detta klingande mynt har staten alltid och allestädes haft sig förbehållen, eller ock har den stått under des omedelbara uppsigt. Myntning har warit enskilde och corporationer på det strängaste förbjuden.

Skalen till detta förbud är:

1:o Att staten ingen garanti äger, att myntning förrättad af enskilde, werkställer med tillhörig noggrannhet, så att myntet innehåller den quantitet guld eller silvers, som det efter fastställd myntfot hör innehålla.

2:o Att efter werkställ myntning ingen utväg finnes att controllera halsten, med mindre icke formen försöres, hvarigenom åter de derpå använda kostnaderne skulle bli åndamälslösa.

3:o Att fördelen af att göra myntet underskiltigt är för betydlig, än att individer böra blottfållas för möjligheten af en sådan frestelse.

4:o Att genom ett sålunda förfwadte bedrägeri, en stor förmirring i allmänna rörelsen skulle åstad kommas, och mängen bringas om en del af sin förmogenhet.

Då, af så högst viktiga skäl, staten ansett det vara en sig ålliggande pligt, att under sin omedelbara uppsigt behålla utpreglingen af det klingande myntet, wore det högst inconsequent att tillåta, det representativer af detta mynt, eller på papper utfärda förbindelser, att, vid anfordran, mot metalliskt mynt utbytas, skulle af enskilda få utgifwas och spridas,

utan stållt garantie, att allmänheten dervid ej blir lidande.

Här är icke fråga beroende blott om garantie mot möjlig sedelsförfalskning, utan om en garantie i analogie med den som fördras för metallmyntets halst, att nemliggen sedelns innehövdinge må vara säker, att alltid kunna utbyta densamma mot den quantitet af metalliskt mynt, hvar på den lyder.

Det är i afseende på denna sednare, som vi påstå, så vidt vi lämna historien om forna tiders och andra bankinrättningar, att en fullkomligt tillräcklig garanti ingenstades funnits, och det af det enkla skället att den icke kan lemnas.

För att strängt kunna genomföra bewiset för riktigheten af detta påstående, måste vi först komma öfverens om det ändamål, hvaraf bre pappersmynt utgivnes?

Något annat giltigt ändamål för utgivandet af sådant mynt kan ej finnas, än det att genom införandet af ett mindre kostsamt omloppsmedel, en del af det metalliska myntet må kunna umbäras i den dagliga rörelsen, hvarigenom en skad tillgång beredes till anställandet af rå ämnen, näringssmedel, verktyg och machinerier^o).

Ett sådant ändamål winnes genom bankinrättagar. Banken utställer sedlar för mottagit metallmynt, hvilka den förbindar sig att vid anfordran med metalliskt mynt åter inlösa.

Under förutsättande att banken noggrant fyller sina förbindelser, emottagas deß sedlar såsom wortde reda penningar.

Derigenom att de sälunda sprida sig och komma i många individers händer, uppstår för banken den sannolikhet, att sedlarna skola qvarståndna i omlopp och att sibirka delen utaf dem icke torde företas till inlösen. På grund af denna sannolikhet använder banken en del af det klingande myntet, för att på snyra vägar gbras produktivt.

Detta sker medelbarligen genom utlåningar till enskilde, hvilka begagna dem såsom capital på de ofwansbre omnämnde föremålen. Med den deraf upptomma winsten betala de capitalets ränta, under den tid de fått begagna det.

Hafwa sedlarna erhållit nog allmänt förtroende,

^o För att här icke avryta undersökningen, så wi till en annan gång uppstjuta att utsörligare yttra oförsver detta ämne.

så att deras om'oppskrets funnat vidga sig, så besöfwa utlåningarne icke gbras i metalliskt mynt. Banken kan uthändiga nya sedlar. De gagna lantagaren lika med klingande myntet, så länge den som i betalning emottager dem kan vid anfordran så dem af banken inlösa.

På det banken stådse måtte finna sig i tillfälle att fylla sina förbindelser, undviker hon gerna att berölia lån på andra villkor än kort återbetalnings-tid. Uti länden der handeln är liflig, underlättas denna omsorg derigenom, att man alltid har wexlart tillgåå. Der tillgång på inländska wexlart icke finnes, måste banken vara betänkt, att på annat sätt och genom annan säkerhet kunna uppfylla sina återganden.

Härvid får dock icke den omständighet lemnas ur sigte, att, så i ena som i andra fallet, de capita-ler dem banken förskjuter, i afseende på lättheten af deras återgåldande, åro beroende af conjuncturerna. Det upplånta capitalet, för att bringas till productivitet, förwandlas i hvarjehanda andra föremål, och det beror af de utvägar debitor finner att åter i penningar omsätta dem, huruvida han kan uppfylla sina mot banken ingångna förbindelser.

Föremålen för industrien åro, hvaraf deras relatiivet till penningar beträffar, underfastade mångfaldiga skiften. Missförhållande emellan efterfrågan och tillgång; högre eller lägre pris på livsmedel, hwarefter daglönen och tillverkningspriset råttar sig; dryga eller lättburna pålagor; förändringar i tillumgålder; krig eller fred, och otaliga andra orsaker, funna tillvägabringa sådana förändringar i varornas penningpris, att de stundom icke stiga till häften af hvaraf deras frambringande kostat. Svårigheten att i penningar realisera dem, den förlust som uppstår vid en nödtwungen försälning, sätter bankens debitor i förlagenhet, och möjligen kan banken helse härigenom sättas i bryderi i afseende på den förbindelse den åtagit sig, nemlig att vid anfordran inlösa utgivna sedlar.

Ty i samma mon som varuutvärdeningen minskas, förringas även tillgång på wexlart att i utlandsta liqvider begagna. Handeln kommer i större behof af myntbara metaller; ett större antal sedlar än vanligt presenteras till inlösen. Bankens metalliska förståd blir starkare anlitadt; farhågan att det möjligent skulle kunna utbinnas, framkallar jemväl sådana fördringsågare, som icke hafwa något absolut behof

af klingande mynt, och banken måste alltsigen uppsödra att inlösa sina sedlar.

Inträffar detta, så är circulationen hämmad. Sedlarna emottagas icke mera; och som de funnos spridde genom alla samhällets klasser, så lider dera vid hufwudsakligast den ringare arbetaren hvilken för dagen köper sina behof, och ingen utväg åger att se sig om efter andra bytmedel.

"I sådana fall — menar mången — blir det bankens primitiva capital allena, som får känna vid förlusten."

Hade banken icke yllet sträcka sina utlåningar längre än till beloppet af sitt eget capital, hvad haude hon då behöft utgivna sedlar? Den vinst, för hvars erindrade bankrbreisen blifvit företagen, är ju egentligen grundad derpå, att hon förmedelst sedelutgivning kan använda capitaler för hvilka ingen ränta betalas *). Men består den sig i nödvändighet att, utöfver sitt primitiva capital, utbetalā en del af de metalliska tillgångar, som den för sedlar tillbrott sig, så är och genast fara för handen.

"Men, säger man vidare, för att undvika byska oägenheter, bör banken icke låna på annan vänt än sådan der förlusten blir ombölig."

Vi fråga deremot: hvor finnes nöjaktig säkerhet, då förhållanden kunna inträffa, hvorigenom säkerheter i allmänhet kunna sänkas till hälften och under hälften af deras nuv. förut gängbara penningewärden?

Vi erkänna att vi på en fortare väg kunnat seda läsaren till det mål, hvorpå vi hanskatt kunna fåja hans uppmärksamhet, om vi genast i hans minne återfallat, hvad som under de sedan förflytta sex månader i England tilldragit sig; de många privatbanker som ranisat; de olyckor, hvarmed, i följd deraf alla samhällsklasser och jemväl daglönaren i sin bydda blifvit hemssikt; de vaddr i hvilka ännu sådana näringsidkare fräsfvit, som inlätit sig i vidsträck-

* A Bank would never be established, if it obtained no other profits, but those derived from the employment of its own capital: its real advantage commences only when it employs the capital of others. Ricardo, Proposals for an Economical and secure currency; pag. 87. Alltid fullte någon bank sifstar, om dess vinst icke sätter öfverstiga den som härslyter från egna capitalers begagnande; dess gentliga fördel uppkommer deraf att den drager nytta af andras capital.

ta företag; de härliga tal, som i anledning häraf blifvit hållne af ministrar och andra parlamentets medlemmar, wittnande icke mindre om en djup känsla för mänskowål, än om en omfattande kändedom af de medel och krafter som mänskohuset förmår sätta i werksamhet, för att framkalla välfånd åt sig och efterkommande.

Men vi hafwa welat undvika att från dylika erfarenheter hemta sidd för den öfvertygelse, vi hanskatt bibringa läsaren. Man är nog fallen ändå att öfverse handelernas närmast liggande orsaker, och i deras ställe framsöka andra som med dem sida i ett wida oflagsnare sammankhang, att vi, i en så viktig fråga, kunnat vilja bespara oss midden att ådagalägga att de olyckshändelser, hvilka nyligen inträffat med Englands privatbanker, äro ofelbara werkninagar af deras inre organism, och att jemväl sådana banker som taga sig till vara för väga de speculationer, äro icke mindre blottstälde för lika missöden. Jemväl här funna erfarenheter återopas. Sedan år 1793 hafwa åtta nästan lika stora catastrophes inträffat i England. Under det anförda året ramlade 100 privata banker; ifrån 1797 till 1818 icke mindre än 230, hvarav 93 under åren 1814, 15, 16, eller hvar sjunde af de som då varo i werksamhet **).

(Forts. e. a. g.)

**) Appendix to the Lords report; on the resumption of cash payments by the Bank, 1818.

Den första lärkan.

Stjernan sif en stelnad droppe
Hänger utur molnen ner,
Och den dag, som bor deroppe,
Endast dystra sluggor ger.
Intet ljud i domen ställar,
Ingen suft från bolljans mund;
Endast Nordarts sjut, som svallar
Öfver Floras blomsterlund.

Dock, se wären från det höga
Smälter hvarje stelnad ton,
Öppnar åter solens bga,
Skinrar idknet kring våre zon.
Från sin tusva lärkan svingar,
Wingen spänns af lust och fröjd.

Och änpo glädjen klingar
I det blåa hvalfjets ljud.

Lilla lärka sjung i dagen,
Utaf våren, g'ad och säll,
Och min lyra, lust betagen,
Will dig halsa från sitt tjäll,
Från det fensler hörken tåcer
Med sin stårm af gröna b'ad,
Och der våren sippor räcker
Åt min lugna hvitostad.

Sjung, när vattnets lösta bollja,
Väckt utaf den ljumma vår,
Går att deşa stränder stålja,
Der min Idas boning står.
Sjung, när morgonrodnan gjuter
Purpurns brand på hennes kind;
Sjung, när aftonrodnan fluter
Dagens part för nattens vind.

Sjung, när hon med lösta lockar
Donsar fram på vårens mark,
Sjung, när hon sin majros plockar
Uti Floras blomsterpark.
Sjung, när första kyssen brinner
På dess läppars rosor två,
Sjung, när första tåren rinner
Från dess öjas milda blå.

Locka hufwa morgondrommar
Ifrån skyn, der dagen ler.
Bogge de på lustens strömmar
Med din sång till hemme ner.
Swäfwe, liksom blomsterstånglar
Kring en fällas stilla brådd,
Paradisets alla Eng'ar
Kring om hennes morgonbådd,

Henne lär, hur genom toner
Hjertat känslans himmel når,
Hur till hujets regioner
Själz på sångens winge går,
Ware grafven sidj en tuftwa,
Dit, från etherns blåa stoft,
Dina långer, hinila hufwa,
Strömma ned till hennes stoft.

Annals.

Innan den i detta blad annoncerade översättning
af Fritiofs Saga, den Friherrinnan Anna
Helwig utarbetar, hunnit blåwa färdig och bokfor-
ma, har en annan översättning, från Uppsala aca-
demiska boktryckeri utgått, under titel: Fritiof.
Eine Sage nordischer Vorzeit, von Esaias
Tegnér. Aus dem Schwedischen, nach der
zweiten Auflage übersetzt von Ludolph
Schley. Erste Abtheilung, s. 1—169.
Zweite Abtheilung, s. 1—105. Man ser således
att författaren till närvärande version, är samme
unge talentsulle Tysk, hvilken, såsom tolkare af åt-
ställiga mindre Svenska skaldesynten, redan gjort sig
väl känd så här, som i sitt fädernesland. Närvar-
ande översättning är, medelst en poetisk dedication,
allerunderdåligst tillregnad Hennes Kongl. Höghet
Kron-Prinsessan, och försedd med ett företal, i
hvilket några korta underrättelser meddelas om de
gamla nordiska skalde- och versformerna, om arter-
na af Islands ursprungliga litteratur och sluttigen
om hufwa den gamla Fritiofs Sagan, dess
översättningar med och avviker från hr. T-
gners mästerstycke; och åswensa med aphabetiskt ut-
arbetade noter, i hvilka åtställiga, för Tyska läsare
mindre allmänt bekanta mytologiska, historiska och
geographiska ämnen, kort men fullständigt och rig-
ligt förklara. Det har varit hr. Schleys före-
sats att bilda sin översättning aldeles symmetrisk
med originalen — så att åsven Fornyrðdalagen i 21
Sången eller Kong Rings Drapa är eftergjord —
hvarigenom han onekligen skall svårigheten af sitt
författningsfulla företag, och om till fölse deraf, på
ett och annat ställe, hans Tyska sång blifvit nä-
got stel och trungen, inträffar detta dock sällan och
i allmänhet har han lika lecigt och behagligt, som
sannt och troget återgivit sin författare. Hvarje
refleeterande läsare skall wisserligen, när också en
gång Friherrinnan Helwigs tolkning b'ir tillgänglig,
gerna jemnsöra dessa båda översättningar med hwar-
andra, samt inbördes med originalen, hvaraf saker-
ligen mycket ljus skall spridas över förhållandet
emellan Svenska och Tyska språken, och öfver reg-
lorna för möjligheten att öfverflysta poesi från det
förra till det sedanare. Åtven i detta villo ogifta
hående måste alltså dessa båda översättningar
vara af vigt, liksom de redan innebåra den sista
hyllning af der. Svenske skaldens snille han
kunnat bñsta sig.

Stockholm, tryckt hos Carl M. Carlson, 1826.

SKÖNNE FÖRSTEN.

N:o 29.

Onsdagen den 12 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Öfwer-Ceremonie-Mästaren v. Hauswolffs efterträdare har ännu icke blifvit nämnt. Kammarherren, Fräherre Oxenstierna, skall hafwa undanbedt sig denna besättning.

Expeditions-Sekreteraren Stjernholpe har erhållit det svira uppdraget, att hålla tal öfwer framtidne Herr Grefwe, v. Höpken, vid krossandet af Familiens vapen.

En diputation från Norrige, som kommer att uppwakta vid de högtidligheter, som, efter Hennes Kongl. Höghet Kron-Prinsessans nedkomst, härstades skola givslåsas, lärer snart vara att hit förvänta En af denna Deputations Ledamöter, Profesoren vid Academien i Christiania, Herr Thulstrup, är redan hukommen.

Reflexioner

Föranledda af en i Stockholms Posten, den 3 och 7 i denna månad förekommende artikel, kallad: Dramatik.

Kometons redaction har någon gång, eburu sällan, meddelat korta uppsatser om Dramatiken och Theatern; den närmare granskningen af dessa delar har likväl icke ingått i dess plan. Men sanningefis förvar, ware sig i hwad ämne som helst, är en allmän pligt för publicisten, ehwad förfäld werkningsfrejs han sig ejest förestrifikvit. Om en sådan förbindelse är man ärpy erinrad af artikeln Dramat-

til i Stockholms Posten för den 3 och 7 April, i hvars sednare afdelning (den 7:) man ej utan sbrundran läst ett utfall af så betänklig och personlig art, att man sällan hos oss sett något dylikt. Efter en skef och ingalunda välwilling analys af den nya dräfkefware uppställning af sycket till anda och föregifvit systemat; efter att hafwa vrångt eller wanställt resultat artikelns författare åsyftat, framkommer han ändtligen med detta resultat, hvilket i föga förståda ord innehåller en verklig politisk angifweise emot theaterstyrelsen, såsom den der ltit uppföra en piece der "Lagen, ordningen och dess tjenare framställas som ett mål för hatet och owljan, der upproret och förräderiet ej alenast segrar, men också som dygdens mänster och frihetens martyrer. År det på sådant sätt," fortfar artikelns författare, "theatern uppfyller sitt ändamål, och är det sådana läror den bör fortplanta?"

Utan att upphålla os wid den förväntning en sådan anflagelse bör väcka, om densamma än icke såsom här, wore framställt med en ton af hätskhet hvilken i hela artikeln framlyser, torde det vaka lämpligast att genast skrida till dess wederläggning. Hela den så kallade politiska tragedien, och en ganska stor del af det mindre upphöjda witterhets-slag som benämnes den alfvarsamma dramen, innehållas mer eller mindre af samma beständsdelar som specifikt Blykamrarne, blott med sibrre eller mindre förtjent behandlade. Shakespeare, Calderon, Corneille, Racine, Otway, Voltaire, Goethe, Schiller, Alstier, Byron, åro dö, efter Stockholms

Postens lärta, upprorspredikanter och anarchiens aposlar? Alla dessa hafwa skrifvit theater-stycken, hvilka handling och intresse hvilade på en conspiration, der den goda saken, det vill säga den sak författaren welat framställa som den goda, bensom segrar eller nedslås; men i både fallen förblifwer den, för hvilken åsfäddaren, så tillsagandes, är inbjuden att inseverera sig. Och när i all verlden har man hittills smådat en författare, i afseende å föremålet för det intresse han söker väcka? Lyckas han att hos åsfäddaren väcka detta i den syftning och till den grad han önskat, så förtjenar han loford: mislyckas han deri, ware sig på det sätt att man intresserar sig för ingen, eller att genom origtig beräkning deltagandet fastar sig på en motsatt sida, då först har han gjort sig förtjent af tadel. Hvilka gräfsliga tankar skulle t. ex. icke uppstå rörande Schiller säsom mänsklig och medborgare, om på hans Mödsware eller hans Fiefkos Sammansvärjning, lämpades Stockholms-Postens politiska bannlysing, utfärdad den 7 dennes. Och för att komma än närmare det ännu här afhandlas, har icke Shakespeare i sin Othello, Ducis i sin imitation deraf, och Otway i sitt Röddade Venedig, utfall af en fullt ut så wälksam art emot det beryclade Tiomanna Rådet i Venedig? An Lord Byron då i sin Mariano Falieri, som är af en wida ryssligare art, emedan denna Falieri, Doge af Venedig, på hvars person och handlingsätt författaren dock nedkallar intresset, af de tio dömes till döden och afrättas?

More således handlingen i Blykaurarne af en politist twifvelagtig egenskap, kunde den dock vara dramatiskt riktig, och skyddad af de exempl snart sagt alla länders största snullen företedt. Men författaren här icke ens detta att förebrå sig; den sak för hvilken han påkallar åsfäddarens deltagande, är rättfärdigad nästan på hvarje sida i Benedigs historia; och man måste i sanning widunderligen förvränga den, för att framleta sig till Stockholms Postens resultat, hvilket synes föränledt af helt andra än litteraira och dramatiska grunder. Artikels författare säger att "det Venetianska Tiomanna rådet var en laglig auctoritet." Ja, wißigen, men icke ensamt; Dogen var en annan gren af laglig statsmagt som hade sina attributioner, och det stora rådet bestående af nitto Benedigs ådlingar af alla klasser, var en tredje ej mindre laglig myndighet. Nu känner man af hittills obestridda och sammanstämmande historiska uppgifter, att under ti-

dernas längd de Tios råd finnningomi undergräfsde så väl den ena som den andra af de båda öfriga stats-magterne; att Dogen sluteligen blef icke lagligt, mer de facto, en simpel fänge; att det stora Rådet högst sällan sammankallades, och förlorade således all förmåga till att motvåga de Tios anhang, hvilket finnningomi blef enväldigt, och genom stats inquisitionen samt andra medet af ytterlig stränghet, länge lyckades att bibehålla sig. Också woro de flesta inbördes oroligheter i Venedig under medeltiden uppkomna genom den högsta Magistrats-personens eller Dogens förbund med det owerksamna stora Rådet medlemmar, hvilka i denna stat woro den allmänna opinionens närmaste representanter. Så förhåller det sig äfven i dramen Blykaurarne, fastän politiken der är ganska episodisk och det hufwudsakligaste intresset fullkomligen individuest. Dogen och Benedigs ådlingar, underrödde af det allmänna tänkesättet stå på ena sidan, och på den andra det Tiomanna-Rådet, som ensamt disponerar slottskrafterna, icke lagligen, utan genom usurpation, emedan disposition borde vara gemensam. Författaren har således welat föreställa twenne aristokratier i strid med hvarandra, hvar och en wed sina rättigheter att försvara. Den ena af dessa aristokratier är undertyckt men populair, den andra rådande, men tyrannisk. Hvilken opartist åsfäddare var eller ens will här mistaga sig om det naturliga föremålet för det dramatiska intresset, och huru kan man anklaga författaren, för det han sökt detta intresse, ej blot i hvar och ens naturliga känsla, utan äfven i enlighet med all både historisk och politisk rättsgrund? Hvar finnes i hela denne uppställning, som är picens, något spår af de anarchiska ohyggligheter, artikelns författare omtalar, och hvilka, efter hans förmenande, äro så "läckra för allmänhetens smak."?

I Stockholms Posten föregifves ytterligare, att man uti styckets exposition icke underrättas, hvad slags tyranni de Tio utöfpat, hvad Donaldo lidit, m. m. Håraf uppkommer hos os ett twifvelsmål, huruvida artikels författare sett picens, eller åtminstone hört den. Donaldo omtalar uti expositionsscenen, för sin gamla tienare, att hela hans slägt stupat för bilan, och det under samma statsmagts inflytande, som ännu herrstar, saunt att han sjelf blifvit för alltid landtsförlöst. Dessa anledningar till hämnd hafwa syns os, i dramatiskt hänsyns, vara skäligen starka. Af den gamla Marco underrättas man vidare, att Donaldo

bifvit i sin landsflykt uppsökt och derifrån återkallad af kärnan bland Benedigs medborgare, de fleste ledamöter af det åsven undertryckta Stora Rådet. I samma expositions-scen underläter åsven Donato icke att omnämna Dogens, det vill säga, den hädiga lagliga Stats-Myndighetens bitråde, sicut tillägger, att denne sself anställt trupper; en uppift som sedermåra i tredje acten af motpartiets chef bekräftas, på det ingen, out ej en partisk och bitter recensent, må derom vara i okunnighet.

Sådant är politiska innehållet och syftningen af en dram, den artikels författare i dessa hänseenden anfaller, och just på dem grundar en så löslyk anklagelse mot theatern eftersyfelse. Med all mänslig utsträckning af yttrande rätten i dramatiskt och litterärt afseende, tro wi dock icke att ett sådant handlingsfått är ensigt med en rätt förlädd princip af denna yttrande rätt; men då flera tusende åstädare redan sselfve warit i tillfälle att döma, huruvida syflet skall betraktas, antingen efter den wanständning artikels författare gifvit det, och den vrängning, så väl af historien som af dramatiska konstens reglor, hvilken han tillåtit sig, eller dock efter den framställning det naturliga af saken erbjuder, finna wi öfverordnat att ansbra några ytterligare bevis. Hwad wi blott wilja tillägga är, att hvarken publiken eller theater-styrelsen lärer anse Blykantrane vara af något stort esbjelstikt värde, men det förefaller oss naturligt, att i en epok för theatern, då den södra talseenen onödigen hunnit bli till fullo uppsatt efter branden, och då, som wi hört sägas, det inslundande galla-spectaklet upptager werkstäderna, detiske låtit sig göra, att nu uppsätta piceer af ett södra slag.

Men åsven allmänheten har icke bifvit lottos i den osca onunkunda artikeln, hvars författare betygar "sin gråmelse öfwer den wilda, hädgludda, stormande entusiasin" hvarmed publiken, utan att förut hafva inhemsat redactoren af Stockholms Posten tillstånd, emottagit den af honom nu bannlysta dramen. Detta påminner owillkorligen om ett snillrift lefwerk af en bevämd ssald, då i en helt annan ton och syftning, jordens mägtiga antydas att ingen ting wiktig företaga, förrän en professor i metaphysiken skrifvit på: "går an." Men skäntet är kanhända ej här på sitt rätta ställe. "Hvilken revolutionär anda", utropar artikels författare med en fälskam oblyghet; men tröstar sedermåra sig och andra med den ans-

märkningen, att det icke är så farligt, och att allmänheten wiserligen ej skulle hafva unnat syflet något bifall, om den klart insett resultatet af dess innehåll, och icke låtit narra sig. Det är ej förrän gången denna tidning, hvilken innehåller så funka onödigheten, förenade med så mycken blygsamhet i anspråken och så mycken mildhet i tonen, hvilket förför allmänheten, men icke dess Skolmässare; ingen äger rätt att föreskriva publiken hvarken sätter eller graden af dess yttrande rätt, och att om redactoren af Stockholms Posten varit på spectaklet astonen af samma dag, då hans anklagelseatt emot både allmänheten och theaterstyrelsen utkom, så skulle han uti de ganska märkbara prof af välwilja och bifall, som då gäfwoos pisen, törhända hafva funnit en warnande läxa emot alla ytterligare försök, att med tonen af en pedagog, wilja imponera på tusendetals menniskors frivilliga omdöme.

Då wi således ej blott sselfve funnit, utan som wi wäge tro, åsven bewist, att detta häftiga anfall warit utan all anledning, hafva wi ej annat funnat än förmoda grunden till denna häftighet hafva sin orsak i enstilda förhållanden, öfwer hvilka oss ej tillhbr att döma. Vi hafva påminnt oss en artikel, införd i Stockholms Posten d. 15 Decemb. 1825, och hvars tredje sida innehåller tillvitesser emot hela theaterpersonalen utan undantag, hvilka angå ämnena af en art, ingalunda tillhbrande publicisten svarade, och hvilkas widrdrande både rättvisa och anständighet lika mycket tyckas fbrbjuda. Vi weta icke om obehagligheter deraf uppsätt; men hwar vi hafva oss bekant är, att redactoren af Stockholms Posten är samme man, som i flera år bifvit af theater-styrelsen omfattad med en välwilja, hvilken läter förklara sig blott från bemödandet att åsven ur dunklet af en bottnings talang *) och ett egoistiskt chaos, söka framkalla åtminstone någon slänt af lif och lus. År det af erkänsla för denna väle-

*) Förhåller det sig ej med vilka personers talanger, som med Danlodernas till, man ser och öser, och kanske missar det silla som?

wilja, som artikel-författaren nu på en tid slagit sig på att under skyten från de förfärliga Blykamrarene sätta sina blykulor, hvaraf åtminstone en — den sistna säkert kommer att träffa honom sief?

Nedactionen skulle alltsör gerna lemnat Stockholms Posten i fred, om den ej ansett både billighet och rättvisa fördra, att man uppträddé till wederläggning af en artikel, som redan genom sin bitterhet wederlägger sig sief inför den förmuntiga, men icke alltid inför den tanklösa mångden. Då desutom denna sak rörer en hel corporation, till hvars sverse och personal hvarje ålftare af sön konst står i förbindelse, kunnna wi ej annat än åsven ur detta stöd taga bladet från munnen, för att utan omswept framställa saken i sitt rätta sammanhang och förhållande. Hwad swar wi än härå hafwa att förwanta ^{*)}), åro wi dock förwissade, att publiken redan fällt sin dom, och det så, att den hådanester wet, hwad den har att tänka om en författare, som i krist på funskaper, åndå will docera, och om hvars helga lärdomsförråd man ej kan uttra något mer tråffande, än hwad den uthungrade Zabal säger i comedien Juden: Ah! skaten af tre sköna portates, cetera desunt!

Lecu. dagubjälk

^{*)} I fall Redact. af Stockholms Posten drar att bläsa alarm, så wilja wi föreslå till motto för hans replik, hwad Postureou säger i Bröderna Philibert: Nu är jag i stöten!

Recension.

Predikningar af Johan Jakob Hedrén. Andra Delen. Stockholm, hos Nestius, 1825. 8:o.

Denna del innehåller 29 Predikningar, och kan få till wida icke egna sig till postilla, som den ej innehåller predikningar öfwer hvarje inom kyrkoåret företommende tert, utan lemnar i det fallet wijsa luer. Emelertid åro de här bestintlige religionstalen kronologiskt ordnade, så att det första år hållit på L:sta Söndagen i Advent, samt sistna åter på Allhelgon-dagen, utom tvenne predikningar på andra och tredje Våndagen, hvilka sluta denna del. Pre-

dikanten tyckes mindre hafwa eftersträfvat en förevarande vältalighet af starka, blixtliga effector, än ett stilla, noggrant värddadt, warnt och hjertligt föredrag, hvilket både rör och öfvertrygar. Detta bemöblande har för honom förräfflingen lyckats. Här är intet som leder läsarens uppmärksamhet från de så beweiglig framställda christliga lärorna, på någon besynnerlig och original fördighet hos talaren, att använda rhetorikens hjälpmedel. Och ehuru han gena wid alla passande tillfällen, med anförande av väl valda kärnsspråk ur den Heliga Skrift, söker giva bewis åt sina lärdomar, eller krafft åt sina förmaningar, sinner man dock icke det öfverhögt brut af bibelfällen, som råder hos wijsa yngre predikanter. Wißerligen tråffar man här ingen rike dom af hbga, nya id'er, icke heller ett diuksamt intrågande till det innersta af de särstälte religions-dogmerna, och någon gång torde väl anordnat af planen och ännets behandling vara något yttlig; men deremot råder öfverallt en fullkomlig jemnhet i siften, och predikningarne tala till alla, åro af alla lätt fattliga samt uppbyggliga för en hvar, som i någon mon har finne för christendom.

J Herrar Normans och Engströms boklada å subscription hynnad på en öfversättning af Aristophanes comedie: Molnen. Arbetet, trykt på godt papper, med vackra silar, öfversiger ei i pris 12 kr. B:fo. Öfversättaren är den för sina så utmärkt lyckliga tolkningar af Shakespeare, redan hos allmänheten bekante, hr Thomander. I fall detta hans försök skulle möta en gynnande uppmuntristioxhanes Lustspel. Nedactionen af kometen har ansett för sin pligt att anmäla detta för vår litteratur så wigliga företag, öfvertrygad att det sakerligen gifwes många, som med ett warnt deltagande skola utsätta försöket, d:z wi, till närvarande tid, från Grekiskan hafwa så få öfversättningar af något utmärktare värde.

Stockholm,
Tryckt hos C. F. Wennström.

Rörmekellen.

N:o 30.

Lördagen den 15 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Man har hört omtalas, att tillfördnade Öfwer-Ståthållaren Friherre Edelcreutz skulle komma att lemna sin plats, såsom Öfwer-Ståthållare, för att hådanesier ensamt sverfyllt sig med styrelsen af Stockholms Län; men vi tro oss kunna försäkra att detta rykte saknar all grund. Svåriligen skulle man och kunna finna en efterträdare, som eger så vidsträckt och detalierad kändedom om Stockholms Stad, och om gärområlens gång inom alla Stadens Embetswerk, som Hr Friherre Edelcreutz; och då denna i yngre åren förvarfvaade kändedom, i betydlig mon för Hr Friherren underlättar de eljest besvärliga gäromål och omsorger, hvilka åliggja Öfwer-Ståthållaren, är det att förmåda, att Hr Friherren ännu en längre tid bibehåller sin Öfwer-Ståthållare-befattning.

— Det säges att Öfwerste Hay skall erhålla den, efter General-Intendenten von Wendel lediga Intendents-tjensten vid fientle Kommissariatet, hvilken tjenst nu, enligt förrdnande, bestrides af Fält-Kammereraren Noos.

— Medicinal-Nådet Ruthsbrömasled hår i Staden, natten till förridne gårdag.

Om Nilsens Stånders Bank.

(Forts. fr. N:o 28).

III. Körande frågan: om denne bör fortsätta eller ersättas af en Privat-Bank?

(Slut fr. N:o 28).

Här läsaren af det föregående funnit, huru theo-

riens satser af så mångfalliga erfarenheter befannas, så torde wi väl också få uppställa den frågan: om Banker böra finnas, som ej står under statens omedelbara uppsikt och ledning?

Icke des mindre vänta wi, att denna sats ej skall godkännas utan motsägelse. Vi skola försöka att förebygga en del af de invändningar som möjliggen kunna göras.

Första motsägelsen vänta wi os af den obegränsade Näringsfrihetens försvarare. Dese, icke mindre envise än stråtvångets förfaktare, torde förebrå os såsom brott, denna af os såsom nödvändig ansedde begränsning i capitalistens frihet, att göra sina capitaler fruktbara; hvarken må han, fernemna de, eller de hvilka kunna finna sig benägna att motta honom med förtroende, i förhållanden som endast röra dem, ställas under statens omedelbara uppsikt och förmynndarevård.

I stället för att här besätta os med att wederlägga theorien's satser, inskränka wi os att framställa en enda fråga: hvarföre har uppreglingen af metallistit mynt blifvit hvarje enskild på det strängaste förbjuden, då den, hvad siefhva fabricationen beträffar, rätt väl synes kunna såsom fri näringsgren utöfwas? Hvarföre har läkare-wården blifvit endast sådana personer förbehållen, hvilka, efter föregången pröfning befunnits åga de dertill erforderliga kunskaper, och deremot alla andra på det strängaste förbjuden? Som ingen lärer wilja besrida att staten i dessa båda fall handlar visligt och rätt, torde väl också i allmänhet medgifwas, att det kan fin-

nas förhållanden då staten kan och bör begränsa enskildes fria verksamhet.

Ett annat inkast framställer sig, som påkallar en alswarligare wederläggning.

Man torde säga: Banker, sätta under statens omedelbara uppsikt, åro i afseende på deras organism, af enhanda natur som Privat-Banker. De vador som hota Banker af det sednare, hota åfven Banker af det förra slaget; men i händelse af inträffad stockning är innehafvaren af de sedlar hwilka Stats-Banken utgifvit, i så motto mera wanlottad än innehafvaren af sedlar utgifne af Privat-Banker, att han icke saknar twångsmedel att rigta mot den sednare, då Stats-Banken deremot i dylika fall, uti det speciella intresse som statens magtägande autoriteter taga i des öden, äger mägtiga beskyddare, mot hwilka lagen intet förmår.

Genom detta inkast är frågan återförd till den punkt, hvarifrån vi utgingo. Vi wilja försöka att åfven från ett annat håll leda bewiset för vår sats, anhållandes emellertid att läsaren icke ur sigte förlorar det egentliga och allena giltiga åndamålet, hvarföre myntrepresentation eller sedlar utgifwas.

Hvad som härvid genast fäster vår uppmärksamhet är: att vid inrättningen af en Stats-Bank, enskild fördel icke kommer i fråga; fördelen som affes är allmän; hela samhället är delägare uti densamma.

Den fördel som åsyftas består deri, att kapitalet blir produktivt; den speciellare förmånen, att nemliggen Banken njuter ränta af de i omlopp satta capitaler, och derigenom äger en behållning, är en underordnad fördel, en bisak.

Men anses den winst Stats-Banken erhåller deraf, att den utgifwer sedlar, för ett underordnat mål, så är dock sörre delen af de vador förebygd, för hwilka privat-Banker åro blottstälde. En Statsbank står ej i samma frestelse som privat-Banken, hwilken winner mycket i samma mon den utger mycket sedlar; stats-banken kan ej lemna ur sigte sitt egentliga mål, att nemliggen göra capitalet produktivt till allmän nytta; och endast i den grad samhällets krafter våra, kan den tillåta sig att wida ga kretsen för sin verksamhet.

Af olika natur åro således de krafter som sätta dessa båda slag af banker i verksamhet; och stats-banken är fri för de vador hwilka omgivva privatbankerna, så länge den anser winsten såsom en bisak.

Men antagom att flera af de ofwan uppräkning de händelser på en gång inträffa, samt att stats-banken derigenom räkar i förlägenhet, så uppkommer dock deraf aldrig så stor förvirring för allmänna rörelsen, som när en mängd af privat-banker ramla. Publiciteten, hwilken utgör en väsendlig beståndsdel af stats-bankers organism, och den årliga redowisningen, aflagd inför hela samhället, föda en tillförsigt den ingen privat och ingen genom actier sättrad bank kan tillvägabringa. Man kan tryggt påstå, att alla de misstiden hwilka drabbat stats-banker, och i följd hvaraf mängden frändhimer dem allt anspåt på förtroende, härrört derifrån att man trott sig i allmänhetens okunnighet om en sådan banks inre förhållanden, bbra föka stöd för dess credit. Utgående ifrån denna idé, ansåg man för pligt att skyndning sätta, jemväl sådant som omvälvsligen bör kunna ses redigt och klart, af dem hwilka åga åliggandet att leda rörelsen; mörkret har födt mörker, och här utsom annorsådés har den begångna orättvisan fallit tillbaka på sin upphöfsmän.

Dernäst må ci förglummas, att en stats-bank ytterst hwilar på hela samhällets garantie; att, vid möjlingen inträffande bristi, den, såsom hvarje annan statsbrist, bör af samhällets medlemmar fyllas; fördelad på alla, skulle den bli föga tryckande för hvar och en enskildt; och här liigger naturligtvis en yttersligare säkerhet för innehafvaren af stats-bankers sedlar. Denna stora garantie, hwilken privat-bankerna samt banker grundade på bestända aktie-capitaler, icke erbjuda, ger också stats-banken ett afgiordt företräde.

I afseende på naturen af de garantier som en statsbanks creditorer sälligen kunna wanta och födra, wore ännu hvarjehanda att säga: men vi kunna ej utföra det bättre, än författaren till den uppsats som förantlett dessa reflexioner, det redan gjort. Då wi, under bemödandet att på en annan väg än denne författare valt, leda vår läsare till samma resultat, så wi här blott åberopa os hvad han i N:o 20 af detta blad derbfwer yttrat.

(Forts. e. a. g.)

Necensioner.

Resor i Europa och Österländerna af J. Berggren. 1 Delen. Stockholm, hos Num-
siedt, 375 sida. 8:o.

Under denna titel har allmänheten emottagit början af redogörelsen för hvad Hr. Berggren erfarit, under de resor han företagit i Österländerna. Dessa utsärdar begyntes från Stockholm den 30 November 1818, och innehåller denna första Del följande afdelningar: 1) Kurirresa från Stockholm till Wien (sida. 1—24), der bland notiserna de om Wien åro de fullständigaste. — 2) Från Wien till Triest (sida. 26—48). Som förf. sjuftnat i Triest och således kom att der uppehålla sig något längre än på de orter han redan förut genomrest, meddelar han åfven hörver denna Stad och trakten deromkring mera ut- förliga underrättelser. — 3) Seglats från Triest till Constantinopel (sida. 48 — 76), hvarunder, bland annat, en närmare bestämning af den homeriska topographien hörver Broaden, förekommur. — 4) Constantinopel (sida. 77 — 218): en interessant beskrifning hörver Turkiska rikets hufvudstad, under hvars uppsättande förf., enligt uppgift, jemiförst sina observationer med J. v. Hammer's vidlyftiga verk: Constantinopolis und der Bosporos. Pesth 1822. — 5) Resan till Syrien (sida. 219—237). Den börjades d. 22 Augusti 1820, och den 14 September derpå följande, landade förf. i 6) Syrien (sida. 237 — 375), i hvars beskrifning, de förekommende underrättelserna om des öfverliga innehöggare, framförallt om Maroniterne, Assassinerne eller Anzarierna och Druzerne (utur hvars af förf. till Sverige hemförda och i von Engeströmska Bibliotheket deponerade Religionscoder, sida. 359—366 förta utdrag meddelas), ifynnerhet förtjena läsarens uppmärksamhet.

Det omväxlande innehållet skall naturligtvis redan göra denna bok för de fleste läsare angendam. Och den blir det säkert så mycket mera, som föredraget — då och då upplisvadt af inströdda, rätt artiga och nättå små poemer, dels originaler dels fria översättningar efter Österländska sanger — är lätt och skämtsamt, ehuru stundom något sött, såsom till exempel de flera varierande infallen hörver orden: speravit infelix. Men överdragnat dessa obetydliga fel, innehåller boken många högst intressanta underrättelser för dem, som önska erhålla en närmare kändedom om dessa länder.

Slutligen må nämna, att denna del åfsljes af en mycket vacker charta hörver Syrien, samt prydes af ett graveradt titelslad, & hvilket man ser en prospect af S. Sophiae-Kyrkan i Constantinopel. — Enligt en uppgift i det korta företaget skall nästa del innehålla fortsättning af beskrifningen hörver Syrien; underrättelser om förf:s resa till Egypten, samt besök i Heliga Landet. — Trede delen är åmnad att meddela förf:s resor i öfverliga Europeiska länder.

Mänskensqällarne, af Åssar Lindeblad.
Lund 1825, 80 sida. 12:o.

Sådan är titeln på en liten witterhets-samling, som Atminstone har ett rätt wackert poem: Blomman och Daggdroppan (sida. 22—24). Förf. öftright utsödra de andra smädikerna, bland hvilka flera åro Graffskrifter och Gratulations-sticken, nästan ensamt af ett wanligtwis fäslängt bemödande att wilja hämma den Tegnérsska stylen. Såsom exempel till hvilken ytterlig grad af manierad orimlighet denna stråfwan blifvit uppdrifwen, må anföras slutet på stycket Klippan (sida. 11):

"Skulle jag knota? En bosast man och seklernas ungkar,
Hvem är lycklig som jag? Styrka, så heter
min märg.
Wille en andans man med tron mig försätta i
hafvet,
Ej jag byter natur, klippa blir klippa ändå.
Jag är ei Pastors-Adjunct, ett Dom-Kapitel är
tron ei,
Alltså jag står på min plats, will jag väl hoppas
med Gud."

Förf. har träffande reconserat sig sjelf, då han yttrar: "Man må således tillstå, att publik och litteratur ei mycket winna vid de unga och yngste skaldernas rinnerier. Samma sol och stjernor såväl i deras som i sångar-fungarnes dikter; men de lyfa bakvänt i de förra, och dessa sakna väl ej heller blommor, men jorden." Förf. meddelar nejd. också en prosaisk profbit, fallad Minnen från Köpenhamn (sida. 49—80) hvilken är åfven så sökt till sin framställning, som hans skaldestycken; bland hvilket sebnare ifynner-

het de, som skola föreställa dryckes-sånger åro högst
mislyckade.

Vår betraktelse.

Sånk om intet tråd på jorden
Värte, ingen buske fanns,
Ej för kärleken en blomsterkrans,
Ej för krafsten uti norden
Någon hafsfäpp till hands.
Då det wore platt förgjordt
Med alst redbart, högt och stort.

Pris åt vårn! När han sin spira
Slår i backen, slir gå opp
Hafsel, hrita björkar, barr och knopp,
Blommor, som hvor fulle sira,
Löf, som klåda hvarje topp.
O! det är förträffligt skönt,
Att man ändå äger grönt.

Nu är tider på att ligga,
Nulla om på gräsets plan,
Hölja sig i gröna, friska blan,
Låta lisiconvaljer snyga,
Spänna hälte hop med Van.
Springa högt, högt opp i gran,
Spela der på dulcian.

Solen står sem finn i hytta.
Kors, hvad strålar flyta ned
Öfver ång och fjäll och dal och hed!
Dans i koja, bås och hytta,
Öpxna väslar, öpxna led.
Tänkesyrk på hvarje strå,
Sol i bösja, båk och så.

Vintrens brandvakt, bleka månan
Utaf vårn fått permission.
Hör på glada lärkans jubelton,
Emot ljusa morgonrodnan.
Gissen spritter under bron
Opp och ner uti sin våg.
Laren wäntar sig en måg.

Hit med Fredman jag en wisa
Sjunga will till vårens lof!
Här i lundens grönstående alkof
Will jag trän och blommor prisa,

Prisa hela vårens hof.
Sidst utur en rågad bål
Dricka Maji och vårens skål!

(Insändt)

Den 1:a April hölls, efter föregången kungdels, sammanträde inför Konungens Befallningshavande i Stockholms Län, med de invånare hvilkas ägor angränsa den nylichen färdigblefne Åkers Kanalen, för att få utrbnt: huruvida någon af dem funnes benägen att, emot erhållande rätt till afgisternes uppårande fdr kanalsfarten, och begagnande af ett genom gräfningen uppkommet wattenfall, samma kanal för framtiden underhålla. Samtelige härvid närvärande Socken-Fullmäktige och enskilde jordägare, förklarade sig icke funna i propositionen ingå. En af fullmäktige en bonde, wille inlemla åtskillige handlingar, bland annat upplysande den stadi som, genom kanal-anläggningen, och vattnets uppådämmande i och fdr den samma uppkommit; med detta vågrades, emedan, sasom det hette, det icke hörde till saken. Documentet skulle hafta utredt, att Kongl. Maj:t, enligt dess Höga Beslut i Rådmämmaren d. 15 Oct. 1728, under åberopande af Swea Hofräts Dom d. 25 Sept. 1706, uttrycketigen och vid vte förbjudit vattnets uppådämmande i Åkers ä. En enkild jordägare, en ståndsperson, war deremot lyckligare uti att få sitt munteliga ansbrande till protocollset, hwarvid han vittrade: Då kanal-anläggningen i Åkers socken framställdes till öfverläggning, uppgaf icke Strömrensings-Commitéen, som dermed ägde befattning, en någon sluf fdr vattnets uppådämning i Åkers ä, wore af nöden. Det oaktadt har en sluf der bli mit anbragt, medelst hvilken, så länge den finnes ti många jordägare få vidkännas betydlig skada. Samma Commité läfwade dock, att låta bygga en brosten öfver Åkers ä; men i stället står, till allmänt äfståndande, en svag och konstig bro af tråd med i beslag, svår att reparera och än svårare att ombygga, då sådant snart nog torde fördras. Enär förteligen de wilor som uppgåfwoes vid kanalanläggningen icke blifvit uppfölde, ansäg han, på sida grund, sig icke nu funna uti något förslag inga.

Stockholm,
Tryckt hos C. F. Wennerström.

Stockholms Tidningar.

N:o 31.

Onsdagen den 19 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Kammarherren, Chefen för Artilleri-Staben m. m. Axel G. von Arbin sätges vara utsedd, att, efter H. R. H. Kronprinsessans snart förväntade nedkomst, öfwerstånden underrättelsen der om till Hofvet i München.

Prins Pignatelli Russa, har i egenkap af Sicilianst Minister vid Kongl. Svenska Hofvet den 27:de dennes ankommit till Stockholm.

General-Majoren Burenstam lärer årna lemnna sin befattning såsom Secund-Chef för Kongl. Lif-Regements-Brigadens Dragon-Corps, och man tror, att Hsferste C. A. Hjerta skall bli swa hans efterträdare.

General-Majoren Grefwe Brahe återväntas med säkerhet i slutet af denna månad från sin besickning till St. Petersburg. Hr Grefwen skall, såsom det försäkras, efter sin återkomst emottaga och förvalta Hsfer-Hof-Stallmästare-Embetet, hvilket H. Ex. Hr Friherre Nålambs sätges skola lemma, med bibehållande af de Embetets åfslinnde löne-för-måner.

Stregnäs. Lördagen och Söndagen den 8:de och 9:de i denna månad kommo redan flere fartyg upp från Mälaren, men slupps ej förr än Tisdagen, den 11:te, fram genom sunden bortat Björkfjorden. Sjunknande dag afgingo tvenne fartyg härifrån till Stockholm.

Carolinæhamn den 10 April. — I anseende till den fortsfarande svåra penningbristen, som varit nära 15 grader under fréspunkten af en tom penningpung, hafwa bibrnar till den mångd infunnit sig, att ordentligt skall efter dem målti anställas. Man hoppas dock att efter nästa riksdag, genom en discons inrättande, fullkomligen se sig befriad från dylika skadedjur. — Sillfångsten har aldeles afslagnat, och i mannaminne har ingen lefsvande till härfångades blifvit fångad. — En art af så kallade kostkoppor, hitsörd genom några knapadelströknar, har hörjat visa sig. Anstalt är dock genom Provincialsläkaren fogad, om hämmandet af deras vidare utveckling. — Bränwinet fortfar att falla, men vattenet att stiga, i anseende till den ringa consuntionen deraf, ehuru genom kanalens öppnande, transporten deraf blifvit betydligent lättad. För öfrigt fortfar helsotillsändet att vara sig likt, och har ingen rödkur inom dessa trakter blifvit anställd, sedan sidsta eldsvådan i Göteborg.

Skånskyping den 2 April. — Förlidne onsdag war en werkelig högtidsdag för denne stads respective invånare. Festen war enkel, men med fina arrangerad, och glädjen ytterst lissig. Den utmärkte sig ej genom en lysande fåfängas slobande frikostigheter, icke alltid ett tecken af hertats sanna uttryck, men genom den förhjuda tarflighetens anspråkslösa välwilja, hvilken ståsse utmärkt Skånskypingsboarne allt sedan kung Orres tider. Vi hade nemlig den glädjen att för första gången inom våra murar je det sista widberystade Augustiska Majestätet, hvilket hit nedkommit i en bredvås. Dagen förut erhölls af en slutsbonde underrättelse om högsidensammens ankomst, hvarpå Borgmä-

staren och stadsens äldste genast sammanträdde i stadsens Rådhus, för att öfverlägga om tjenligaste sätet att emottaga honom. Glädjen lyste på allas ansigten, och lät Borgmästaren genom följande anslag bereda invånarne på den förestående högtidligheten.

1) En half mil utanför stadsporten infinna sig tvemne batalioner håll- och skjutsbonder till häst, försedde med pistor, för att i full triumf, under gälla hurrarop samt starka pistolskottar, föra det Argusiska Majestätet väl och helbregda till stadsporten, vid det anfvar 3 Cap. 4 §. af skjutsförordningen stadgar och förmär.

2) Vid ankomsten till stadsporten samt efter ett för tillfället lämpeligt af Borgmästaren hållit tal, om den ogemena lycka staden blifvit tillskyndad genom Högstdensammens ankomst, anhäller Borgmästaren på det enträgnaste å sina samt stadsens vägnar, att få spänna 6 de ådlaste rädmän för bredchäsen, hwarefter och sedan tillåtelsen är gifven, Borgmästaren tager sin plats framför, för att i full sittande rätt styra och regera efter hwad landets lag och kungliga förordningar vid handen gifwa, hvilka på intet vis förneka Borgmästare att vid Argusiska tillfället bruка stadsens ädle magistrat till skjutning och annat galopperande.

3) Borgmästaren ware föbrunnadt att efter besof bruka sin pisto, dock icke den, som hänger på Rådstufwuväggen, och hvarmed stadsens fyrbenede invånare vårtiden jagas utom tullen, och hvilken vid tjenliga tillfället extra protocollum begagnas till sanningens utrbanande,

4) På trappan vid Borgmästarens hus skola 3 rädmansfruar, förestående commercen, litteraturen och politiken emottaga Majestätet, samt honom med persilia öfverjörd, efter hwad stadsens råd och lägenhet för tillfället medgivwer.

5) Alldelesund gudinna Justitia, hvilken står på Rådstufwutaket, tarwar några symboler, åligger det stadsens handlande att förse henne med vigtstål, hvilka hon vid sidsta wintermarknaden i skumrasset förlorade.

6 För att hindra allt upplöpp och revolt, af någon historisk skola, bbra stadsens "lärda hundar" instängas i nedra Rådstufwusalen, och åligger det yngsta rädmännen att hålla dem till tyftnad, ordning och anständighet.

7) Stadens larintruhima skall nedhemtas från

Rådstufwutornet, pinnarne finnas på Borgmästarens wind.

8) Söm inga andra skyltar finnas i staden än näringsskyltar, skall Borgmästaren sig och staden till gammal och ära, lita uppåhänga ett idealiseradt argusiskt contrefas vid wenstra ändan af stadsen flagtorehus.

9) Anhäller staden Skänkoxing på det bimmerste, att innan afresan troinnerligen få afmåla Hans Albralibligaste Majestät, för att sedan låta uppåhangga belåtet i Rådstufwusalen, staden till ewårdelig ära samt des efterkommande till tänkvärdig åminnelse och förkofran.

Af allt detta torde man lätt kunna föreställa sig det imposanta i detta städespel. Om aftonen var helä staden efter råd och lägenhet illuminerad. Midt på torget blef för tillfället en obekant anbragt, på hvilken förtjensten hängde, frönt af åran, som stod öfverst i Borgmästarns kårra, hvilken skulle föreställa ryktets char. Det hela utmärkte sig genom en högst lycklig effect. Om natten var bal på gästgivaregården, till hvilken ortens angränsande håll- och skjutsbonder woro inbjudne jente deras hustrur och hästar. Salifapet åtskiljdes först om morgonen, under de warmaste önskningar för hans Argusiska Majit, hvilken härdfwer förklarade sitt välbehag, med tillkämagisvande, att sedan han väl hunnit utrota i litteraturen allt alfvärligt och positivt, och fått den blinda hopen att tro honom varra den enda wetande, gbrande och låtande gudoligheten, samt att allt som ej instämde med hans ton wore illiberalt, till ådagaläggande hvaraf inga medel anses otillåtliga eller neßliga, skulle han i en mosaik hafwa dem, likasom sina öfriga trogna beundrare, i nädig åtanke.

Om Anonymitetens.

Lifsom det wore af ödet beslutit, att vår tid skall i allt, så med afseende på det lägsta som det högsta, fraunte besynnerligheter och widunderliga meningar, har åfven från ett wiſt håll behörtigheten af den anonymitet blifvit fatt i fråga, som hittills varit iakttagen af dagblad, tidningar och andra periodiska skrifter. Wore detta påstående möjligen annat än utbrottet af ett hetingadt eget intereso, skulle det förutsätta de mest skefwa begrepp, om hwad ändamålet med en tidning fordrar,

En föregående uppsats, *) hafva vi redan försökt att bestämma den egentliga ideen med dagblad, betraktade såsom litteraira produkter, och att visa det deras verkan egentligen är för ögonblicket. De dro nemlig att anse såsom en tryckt conversation med allmänheten, i affigt mera att väcka estertankan och uppmärksamheten, än att tillfredsställa dem. Naturligtvis ligger det alltså ingen vikt på, att läsaren vet namnet på den som talar till honom. Allt förlitande på en wiß känd auctoritet, hämmar i allmänhet alla vidare framsteg i kunskap. Det är således bättre, om allmänheten icke genast tror på hwad tidningen framställer, annu mindre af personliga affeenden tager parti, antingen för eller emot den talande. För att förekomma allt detta, är ingenting tjenligare, än att författaren är alldeles obekant. Också hafva de tidningar, som haft det krafftigaste och wiktigaste inflytande, alltid varit de, hvilka funnat fullkomligen undandölja icke allenast sina medarbetares, utan åfven sina redacteurers namn. Hwad verkade icke det dagblad, med hvilket den nyare, allmännare odlingen i vårt fädernesland egentligen tog sin början, eller Dafins Argus, så länge det lyckades utgives waren att vara obekant? Och då exempel från England nu mera egentligen anses gällande, må till herrar anonymitets fienders estersinnande hemställas, om de så bekante Letters of Juno möjligen funnat utgå, med utsättande af författarens kände namn? Vi hafva en gång sbrut jemndt en tidning med en skrädespelare, i affeende på det slags intryc begge wilja åstadkomma; men samma öfverensstämmelse råder åfven i anseende till deras medel härvid. Man röres aldrig sannare af en på scenen framställd role, än när acteuren i den grad lyckats undangbumna sin individualitet, att åskådaren icke igentänner densamma igenom den person han framställer; åfvenså har en tidning det starkaste inflytande, då äsichten och öfvertygelsen utvecklas, utan att författarens enskildhet det minsta framlyser, eller ens såsom känd kan verka på den läsande, till bifall eller missbilligande. Desutom är det just meningen med ett dagblad, att den skall vara öppen för olika personer, hvilka genom den må kunna yttra sig inför allmänheten, och således är det hufwudsakligast genom insända artiklar, som en tide-

ning blir hwad den skall vara: ett samtal inför allmänheten. Derigenom uppkommer ett mera omväxlande innehåll och den enskildhet upphävs, hvilken måste vara en följd deraf, att blott en enda författare bearbetar sidningen: en enskildhet, som wißerligen också igenfinnes i hvarje bok, men dersådes icke har samma mensliga inflytande, emedan författaren här kan utförligen utveckla och bewisa, eller åtminstone söka att bewisa det framställda, hvilket åter icke låter verkställa sig i en tidning, beräknad för ögonblicket. Men ett dylikt användande af insända artiklar wore alldeles oöfvtligt, om en tidning endast skulle meddela sådant, hwars författare wore eller gjordes bekant. Mången, utan tid eller förmåga att författa en bok, kan hafva en intressant underrättelse, en wiktig reflexion att meddela allmänheten, likväl utan att dermed wilja blifva känd såsom skrifftällare. En sådan uppsats ställas deröfре till någon tidning, hvilken dermed uppfyller sitt hufwudsakligaste syfte, att vara ett repertoarium för tidens — icke blott en eller två personers — äsigheter, känslor och kunskapsförvad. Klart måste det alltså vara, att den som motarbetar och fördömer anonymiteten i dagbladen, derigenom motarbetar och fördömer publiciteten i sitt sanna och naturliga skick, neml. såsom bestående icke blott i ett svalrande, slaurande och radotterande inför allmänheten, utan i ett åt allmänheten öppnadt tillfälle att yttra sig sself: att få och ge upplysning.

Men man inwänder härvid, att tillfälle salunda beredes till allmänhetens förvillande, då hvem som helst kan, utan att namngisva sig, framträda med sina omogna hugskott och framställa såsom allmänna satser, wiſa från personella och locala omständigheter heintade misnöjen, önskningar eller farhågor. — Detta kunde möjligen vara farligt, om ej deremot verkade, först att hvarje tidnings-redakteur, känd af den för dylika tillfällen förordnade controllerande magten, är, såsom för sitt eget arbete, answarig för allt hwad han af en annan mot-tager och i sitt dagblad låter afstryka. För det andra, om antingen tidningen är slutet för alla medannerkningar eller också inga andra tidningar finnes, der sådana kunde inflyta. Men så snart detta icke är fallet, händer af dylika enskilda äsigheters allmängörande intet ondt; tvortom uppstår det goda, att, i händelse de med anfördta skäl motsätgas, en och samma sat från flera synpunkter blir sfärer ståd, samt allmänhetens uppmärksamhet och tanke-

*) Om Tidningars Tentvens. — Sommaren 1825, N:o 5.

kraft wänd åt ett håll, hwartåt den, detta förutan, indiligen icke blifvit riktad. Dessutom må man erinra, att liksom vi för närvarande hafwa i Sverige endast en enda tidning, hwars så kallade "ansvarige redacteurer" alldeles oombedne och onödigtvis namngifvit sig, hafwa vi också ingen tidning, hvilken framställd med så många osanningsgar, i allo förfarit så ensidigt, yttrat så widunderliga stefheter, inconsequenser och usla insinuationer, som just detta samma blad. Vätagligen skulle det onda, hvilket man af tidningarnes anonymitet besfarar, alltså icke undvikas, om och hwarje blads redaction med stora mittelsilar nämnde sig och sina medarbetare. Då deremot, enligt hwad i det föregående år wisadt, ett sådant namngifwande skulle medföra stora olägenheter, upphåfwande hela tidsningsväsendet, så gör hwarje dagblad otwifvelaktigt båst deri, att begagna sin i Trykfrihetsfördordningen grundade rättighet, utom wid de tillfällen, då omständigheterna annorlunda fordra eller föranleda.

H-7

Necension.

Förslöf till Läroboek i Gamla Historien, för Lärdoms-Scholor; af Jacob Ekelund. Stockholm, 1826, hos Zacharias Haeggström. Sid. IV och 86, 8:o.

Den erkända bristen på tjenliga läroböcker uti historien, har, efter förf:s egen uppgift i sitt Förord, föranlejt utarbetandet af denna ofwannämde. Förf. har härvid uppställt såsom grundsats, att "på en gång framlägga de stora verldshändelserna i deras lefsvande sammanhang och tillika, genom några bland de mest charakteriska omständigheterna, fästa barnas finnets phantasie och uppmärksamhet." Wid siflva behandlingen "önskade författaren, å ena sidan, hafwa kunnat förekomma, att ei arbetet, under den eftersträfwade, nödvändiga kortheten, måtte förwandlats till ett blott Historiskt Utkast, der grundlinierna blifvit i sin nakenhet helt och hållet öfverlemnade åt den muntliga iflädningen — å den andra, att hafwa bewarat afhandlingssättet från yttighet." Enligt rec:s omdöme har förf. förträffligen lyckats att genomföra denna sin plan. Läroboeken är icke blott den yppersta wi på vårt språk åga för den förska underwisningen, men åsven, i och för sig, af ganska stor förtjensl. Utan att förbigå de wiktigia förandringar, som beståmt ett folkslags öden och

hwilka lemma den lättaste öfversigten af statens skiften, har förf. egentligen åsyftat att framställa dana händelser med en sårre omständighet, som märka nationen, personerna och tiden, hvilket, sådana som kunnna göra det djupaste intryck på ungdomens ifligha inbillningskraft; och hans arbete har likväl lyckligt undvikit att förfalla till en tom anecdotsamling. — Under bemödandet att "förena den Ethnographiska och Chronistiska Methoden att föredraga historien," har förf. "antagit trene stora perioder för vårt slägtes historiska uppträden i gamla verlden," af hwilka den första, fallad Sagoperioden, afhandlar tidshändelserna in till Cyrus; den andra perioden sträcker sig till Alexander och den tredje till Augustus. Slutligen är Ifr-elitiska folkets historia till sida i hela sitt sammanhang framställd.

Bland särre bristfälligheter, dem recens. tron sig röja, tillåter utrymmet att anmärka endast några. Sålunda är (sid. 6) Belzazar:s wanliga namn Nabonidus icke upptaget; hvilket kan led till förvirring för nybegynnare. — Carthaginenser nas national-lynne synes vara något för sträng bedömdt (sid. 11), samt de anfördre dragen, (gemen samma med många andra hedniska folkslags), tjenlige att väcka ensidighet emot denna märkvärdiga nation. — Sid. 37 har förf. fallit uti för mycken omständighet, wid beskrifningen om den skefwa slagtlinjen. — Samma anmärkning gäller nästan mera om Dawids flagosång (sid. 78). — Genom den sammanträngda sifl förf. välbetänkt begagnat, har stundom hänt, att uttrycket blifvit obeståndt, svåfwande eller oriktig; och ett wiktigt fel anser recens. det vara, att de bekante namnen Homerus, Herodotus, m. fl. här stundom, icke alltid, styrpas till Homer, Herodot, o. s. v. Hwarsföre icke då åtmen Orest, Pompe, Lise Live, m. m.? En läroboek är ett wiktigt rättesndre för nybörjaren, och bl. icke misleda honom. — Till förfsta winst för den historiska underweisningen i scholorna, knifvar recens. att denna läroboek måtte i dem allmänt införsas, samt att Medeltidens och den Nyare tiden historias af samma författare, snart måtte vara att förvänta.

Stockholm,
Tryft hos C. G. Wessnström.

Scandinavian.

N:o 32.

Lördagen den 22 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm: Kabinetts-Kammarrådherren, Friherre Drensjerna lärer redan vara utnämnd till Hfwer-Ceremonimästare efter afslidne Hfwer-Ceremoni-Mästaren och Commendeuren von Hauswolff.

I den märkvärdiga rättegången emellan lieutenanten Fr. Ruth och hans f. d. Förmyndare, — hvorom för någon tid sedan underrättelser meddelades i Journalen — har nyligen undantligt förhört förewarit inför Nedra Justitiä Revisionen. Man torde således hafwa fått att förvänta ett snart definiti-
tist slut på denna, icke blott för den lidande enskilde flaganden, utan även för det allmänna wiktig-
ga proceß, igenom hvilken en ledning skall gifwas
för den trygghet man hådanester af ett förmynder-
skap hvar enkild egendom har att påräkna.

Pappersmyntets inflytande på Waruproduktionen.

Uti en föregående uppsats *) hafwa vi yttrat oss om det enda giltiga åndamål för utgivandet af pappersmynt. Det utsörliga bewiset för den fram-
ställda åsichten, blef då till en annan gång uppstilt, hvorföre dess utveckling härställes ånyo upp-
tages.

Låran om det enda rätta sättet att använda pappersmynt, blef först uppställsd af Adam Smith, och genomförd med den honom egna skarpsinnighet; men det har erforderat en outröttlig forsknings-
ver hos hans efterföljare, förenad med de sednaste trettio årens rika erfarenhet, för att stadga densamma emot alla twifvelsmål. Vi tro oss deraf bre böra hänvisa dem af våra läsare, hvilka önska sig grundliga undersökningar i detta ämne, till härom utkomne skrifter af Smith, Ricardo, Malthus, Garnier, Say, Sismondi, Storch, Torens, Mills, Buchanan, McCulloch, Destut de Tracy, m. fl.

Emellertid synes det oss af wigt, att saken företages till granskning, emedan otaliga irringer om pappersmynters wäsende och egenskap, för det närvarande drog allmänt rådande. Ibland dem gif-
wes förmögligen icke någon, som hvilas på ett grif-
fe mistag, än den: att det af oss uppgifna endast giltiga åndamålet för utspridandet af pappersmynt, nemligen det, att hafwa ett mindre kostsamt omloppsmittel, och ett derigenom skadt omloppscapi-
tal, endast bidrager till ett konstgjordt förblande af penningstocken, hvilket nödvändigt måste upporöra
waruprisen, och derigenom minskta fördelarne för penningläggare.

Emedan denna åsikt ibland oss har ett betyde-
ligt antal anhängare, och då det är att förutse, att
det som i sednare tider blifvit uti England taladt
och skrifvet om höga priser, likaledes i den grad
misförstås, att det användes såsom sidd för de ir-
riga åsichterna, hafwa vi ansett det nödigt att emot-
desamma rikta följande anmärkningar.

*) N:o 28, s. 2 af denna tidning.

"Pappersmyntet" — föregifwer man — "är en konstgiord förskning af penninge-stöcken." — Vi erkänna, det vi ikke riktigt funnat uppfatta tillnaden emellan ett konstgiordt och naturligt förskande af densamma. Skall under detta sednare förstås metallmyntets tillwert, så funna vi ikke inse, hvarföre en sådan ej har aldeles lika följer, som, efter deras förmenande, den konstgiorda bör medföra. Men i fall denna naturliga tillskning wore åtskillid af samma resultat, så borde statens högsta sträfwan gå derpå ut, att hindra myntmetallers införsel uti ett land, på det att de capitaler som redan finnas, ej derigenom måtte båra ringare frukt.

Förskräckare af denna åsigt måste nödvändigt antaga, att penningen i och fbr sig är något annat än ett bytesmedel, än en anvisning, lemnad åt den som förser os med våra behof eller njutningar, uppå föremål, hvilka bidraga att i lika grad tillfredsställa hans behof och njutningar. Men den är verkligent endast ett bytesmedel och ingen ting annat; ty om den icke hårtill kunde begagnas, om första egaren deraf, åfvensom hvarje dēs nya emottagare icke wore säker, att emot densamma finna tillbyta sig waror, skulle penningen vara ett ting utan allt värde, och ingen skulle finnas hugad att använda munda och kostnad, för att tillwinna sig ett sådant.

I fall wi strängt hålla os vid denna åsigt, och sedan medgifwa, att samhället begagnar sig af ådra metallar, sasom bytesmedel, derföre att dessa hårtill är det tjenligaste; så måste vi åfven widga, att om staten beslutit, att i stället för klingande mynt i den dagliga omvälvningen använda ett tecken för densamma, shall detta tecken, så widt det qvarstadar inom gränsorna af det samhälle, som antagit ett sådant, gbra lika gagn som metallerna dittills gjort. Att det hårtill är lämpligt, ersara vi af vårt pappersmynt. Endast då möta os svårigheter, om vi utom samhällets område, hos utländningen nödsakas söka föremålet för våra behof eller njutningar, och detta icke kan, omedelbart tillbytas mot egena tillverkningar.

Fördeleln af ett representativ för metallmyntet, är af högsta betydenhet. Sjelfwa grundämnet, den ådra metallen, om den frambringas ur egna gruvor eller hos fremmände, måste i både, fall medta-

ga waror och värden till det belopp, som svarar emot arbetet, användt vid dess production och myntning.^{*)} Om man i dēs ställe antager ett tecken, som medförr samma nytt, och hvilket på längt näre icke erfordrar lika dryg kostnad, så behöfwer man till samma erhållna quantitet, upposftra wida mindre förråd af waror. Det bespärda kan alltså användas till frambringande af nya föremål; eller med andra ord, de värden som skulle hafta blifvit consumerade för det i dagligt omlopp ombärliga metall-myntet, blifwa productiva, erhålla den fulla verksamheten af ett capital.

Man måste således medgifwa, att genom den förändring som med bytesmedlet fbr sig gätt, ett starkt framkridande i civilisation ågt rum, i fall man hårtill räknar så väl utvecklingen af mänskans intellectuella krafter, som de physiska i det land hon bebor. Att man icke tydlichen insett de gränsor, inom hvilka man måste hålla pappersmyntet, samt att man missbrukat detsamma, kan ombörligen bewisa något emot den nytt, dēs floka användande måste medföra.

Men wi behöfva icke så mycket försvara nyttan deraf, som bestrida de olägenheter det, efter os van angifne åsiger, skall frambringa. Hurn fbrfandet af föremålen fbr våra behof och njutningar skall fördyra deras pris, formå wi ej fatta; ty wi hafta alltid funnit att productionen står i strängt förhållande till esterfrågan, och att brist på denna sednare hufvudsakligen mindskat den förra. Men på det att grundlösheten af hela åsigten måtte blifwa fullkomligen fattlig, wilja wi ådagalägga, att det tillräckliga capitaler är att tillgå, uppstegras icke varorna i pris, utan måste twerton blifwa så mycket billigare.

Under fortsatt öfning vid ett åmnes production, skall nödvändigt konstfärdigheten härvid förbättras och utvecklas. På mänskans första stieg uti mecha-

*) Törhanda finna vi tillfälle att någon gång vtra os hfrwer den irring, törande penningens värde, hvar till. Sav förfallit, genom en envis illgivnenhet för den satsen: att en förfad esterfrågan skall uppdrifwa priset på en vara, och hvilken förekommer i capitlet: De la valeur que la qualité d'être monnaie ajoute à une marchandise.

nist werksamhet, följer omedelbart det andra, hennes intellectuella bemödande. Hon ser att genom alla medel underrätta arbetet; hon strävar att, med mindsta möjliga använtande af krafter och tid — t. ex. att på en dag uträkta, hvar till fört erfordrades tvenne, — frambringa föremåt till den sörsta mängd och högsta fullkomlighet. Werktyg och machiner, som befördra denna åsigt blifwa mera åndamålsenligt förfärdigade, uppfunna och förbättrade. Hon inträdde här inom en högre region, försändets; hon strävar oafbrutet till sitt mål; arbetets fördelning blir införb., och den nödvändiga följen är, att en vara måste erhållas mot ett mindre antal andra ännun än förrut, eller såsom det heter i det dagliga livet, att varan faller i pris.

Vi fördra icke, att penninge-innehäfware och deras mälsmän, skola wika för blotta theorien, wi wilja derföre, bland de otaliga exempl som sidda densamma, framställa blott ett enda.

För sextio år sedan woro, så väl uti England som i det öfriga Europa, bomullstyger ganska sällsynta, och fullkomligen så dyra som de utaf silke. Det finnes någonstadies uppgifvet, att vid en hovfest, anställd i anledning af Georg III uppstigande på thronen, tävlade adeln samt alla förnämna fruar, hvilka erhölllo tillträde till nämnde fest, att vara klädde i bomullstyg, såsom de mest sällsynta och dyra. För det närvarande är priset hårdt så ringa, att åfwen de lägsti kläfferna i samhället kunna begagna det, och de skulle råka i mycken förlägenhet, om de undsakades undbåra detta så billiga och tillika bequäma klädnadsämne. För att göra sig ett begrepp om den widsträcta förbrukningen af denna tygsort, bbr man erinra sig, att densamma är allmän, icke allenast bland folkmasorna uti England och Europa, utan ock öfwer hela jordklotet, samt att detta af Engelska, Transyska, Schweiziska och Tyska fabriker tillverkade tyg, blifvit en af de betydligaste handels-artiklar, och tillföres de afslagsnäste, åfwen ociviliserade nationer, såsom en nödvändighetvara. *) Enligt den åsigt, hvilken vi nu fört

att bekämpa, måste man fbrutsätta, att en så allmän efterfrågan och ett så allmänt begagnande, ha de bordt uppdrifwa priset på varan, och gbra ruidmaterien, bomullen, mångfaldigt dyrare, än den war för 60 år sedan; och likväl har fulla motsatsen inträffat. Efter 1767 har priset på rå bomull befunnits i oafbrutet fallande, och churu det allmänna behövvet deraf gjordt det till en nödvändighet, att låta afhenta densamma; från wida afslagsnare orter än fordom, hvarigenom åfwen transporten borde stegra dess värde, har denna vara dock blifvit billigare, och det i den grad att man knappit kan fatta, huru genom tygets försäljningspris, ens arbetslönern är ersatt. Hwad är då grunden till detta förhållande, hvilket så skarpt motsäger de af oss bestridda åsigterna? Ingen annan än det slegvisa tilltagandet af capitalernas productivitet, och de omedelbara följderna som deraf härslyta. Ha-de'en Arkwright, en Haargreve, Crompton, Watts iemte så många andra, hvilka genom sina uppfinnningar alltid skola anses säsou menniskslägtets välgörare, icke bemödat sig att uppståda medel, hvarigenom arbetet ganska mycket förmindras, ånda ifrån behandlingen af ämnet till förfärdigandet af sjelfva tyget; wore inga spinnmachiner uppfunna, hvilka lemma garn af den högsta finhet och fullkomlighet, inga ångmach-

det dock ganska långsamt, till år 1769, då Sir Richard Arkwright erhöll det första patent på sin nya uppfinning af spinnmachiner.

Nedanstående uppgifter, tagne ur officiella handlingar, skola göra detta ännu tydligare.

Åren 1765, 1766, 1767, infördes i Eng- land per medium driligen	Skål.
Per medium åren 1804, 1805, 1806,	4,241,364.
Per medium åren 1822, 183, 1824,	59,908,673.
Wärde af de från England utteppade bomullsty- ger, år, enligt Tull-speciolarerna:	153,799,302.
Åren 1765, 66, 67, per medium driligen	P. St.
Åren 1804, 5, 6, per medium	223,154.
Åren 1822, 23, 24	8,734,917.
	26,128,221.

Affärsättningen af Engelska bomullstyger inom Australa, utom de så kallade Borbare Staterna, uppgår, enligt officiella uppgifter, till ett värde af 600,000 p. s.

Därför fullkomligheten i machinerierna, hvarigenom man trodde mänskraften blifwa överskridig, företäckta bomullsfabrikerna och deras mångfaldiga utgångar, den största delen af Englands folkmängd, näst åkerbruket.

*) Åre år 1762 hade man ännu icke lärts sig att så behändla bomullen, att den ensam kunde låta väsja sig, utan alla tyger veras hade linne inslag. Nysse nämnde är infördes kardmoschiner för bomull, och churu man derigenom som ett seg närmare, gic-

ner och förbättrade västolar; skulle icke hemien, bragt till sin höjd, lemnat sitt verksamma bitråde; så wore bomullsstygerna för det närvärande icke billigare än för sextio år sedan, och största delen af mänskorna wore nödsakade att umbåra en betydlig och angenäm njutning, endast de få undantagne dem ödet privilegierat till penningeinnahafvare.

Men icke blott denna fördel har härav härflutit, utan och en annan, icke mindre viktig. Att bomulls-productionen funnat tilltaga vid ett ständigt fallande pris derå, har varit möjligt endast genom billigheten af fabricationen. Skulle bomullsstygerna blifvit förfärdigade utan machine-rer, som så mycket underlättat arbetet, så wore de i den grad dyra, att blott få mänskor kunde begagna sig af dem, och productionen af rådunnen måste inskränka sig till detta ringa behof. Aflägsna nationer skulle då åga få ämnen att utbyta med oss, emot de varor vi tillsödra dem, och de utverslade njutningarne skulle knappt överträffa tillfredsställandet af de nödwändigaste behofwen. Vår handel med dem wore högst obetydlig; vi behöfde till densamma ett mycket mindre antal skepp, och derigenom skulle timret i våra skogar, jernet i våra gruvor och hampan på våra åkrar, förlora allt värde genom brist på användning, och den sista penningeägaren skulle qvarstå såsom — den sista dödgräfwaren!

Så obehagligt det och förefallit oss, hefwa vi dock här varit nödsakade att underkasta oss det wanliga ödet för en theoretiker, som will wederlägga en irring, det att genoingå förhållandet ab ovo ad malum. Då vi se de stora framsteg statshushållningen gjort i andra länder, är det med bekymmer vi finna att sådana mistag ännu äro herrskande hos oss; men vi kunnen trosta oss med den förhoppning, att sanningen skall bana sig wåg öfwer allt. Fruktan att penningeägares fördel skall förmindras, häravter af en olycklig egoism, hvilken icke allenaest hindrar utan och fullkomligen försöker allt utveckling, och denna egoism har varit rådande hos oss sedan uråldsta tider, ifrån de dagar då tradition och saga upphöra, och vår historia tager sin början. Den som med uppmärksamhet genomgår t. ex. Stjernmans m. fl. Samlingar af Deconomiska Författningar, måste inse, huru densamma, lik en pest-smitta, rasat bland oss ända sedan det fjortonde årt

hundradet, och man twingas att erkänna, det alla olyckor under flera seklar tillsammantagna, på längt där icke skadat vårt inre välstånd så mycket, som de förordningar, dem denna egoism förestafvat. E mot ett så djupt inrotadt ondt, äro theoriens läror för svaga, i fall detsamma icke motarbetas från andra håll. Framför allt wore det onskvärdt, att en historisk forskare, ur nationens egna urfunder, underrättade henne om fortgången och följderna af dess deconomiska lagstiftning, — en åtgärd påkallad af behovet, — och sälunda krafftigt erindrande om det dev: *discit justitiam moniti et non temere Divos!*

Dekn

(Insändt.)

Tansledning af en uti tidningen Kometen, No 25, införd artikel har man trott sig bbra upplysa icke artikels författare, men allmänheten, att så väl postförarne som postillonerna, efter 1812 riksdag, kommit i åtnjutande af förbättrade wilfer, de förra genom förhöjd postföringslega, de senare genom skadt lön-belopp, samt erhållande af kapprockar och hattar på statens bekostnad. De uti ifrågavarande artikel af insändaren meddelte uppgifter äro således i dessa delar ogrundade. Beträffande åter den postillonen Flint tillagde Walknästaretitel, har det från äldre tider varit brukligt, att enårt förtjente postilloner af sine förmän dertill blifvit föreslagne, till dela dem en dyslit. Man har förmodat, att sådant icke skulle väcka någons åsikt, men ser att man i detta fall bedragit sig. Artikels egentliga systemål synes i öfrigt vara ganska uppenbart. Derå finnes enelertid, kanhända, blott ett svar, och detta lärer icke kunna gifwas så länge den värde författaren är okänd.

Carpelan

Mitteilse:
No 31. s. 1 sp. 1 står Pignatelli Russo; 188: Pignatelli Russo.

Stockholm,
Tryckt hos C. J. Wennström.

Römnester.

N:o 33.

Onsdagen den 26 April 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm Sistlidne Måndag gafs på Kongl. Theatern en ny piece, Enklingen, Komedi-Proverb i en akt. Detta lilla Theaterstycke är i alla afseenden så högst obetydligt, att det icke ens förtjenar att omtalas, och knappt förmådde hr Hjortsbergs öfverlägsna talent att gifwa det något interesse. Åskådarnes antal var på längt när icke stort, som det vid nya pieces uppfordrande vanligen plägar vara.

Den bekante professor Schleiermacher, hvilken om några veckor erner sig till Köpenhamn, torde derefter komma att besöka Lunds universitet.

I Carlshamn är genom actier en gymnasii-inrättning bragt å bane. En af hr Heidenstams underlärare shall erhålla uppsigt öfwer hensamma. Utom Gymnasiiska Central-institutet i Stockholm, åga vi således för det närvaraende följande gymnasii-inrättningar i Sverige och Norrige: vid Carlberg, Djurgårdsbrunn, Uppsala, Gefle, Medevibrunn, Göteborg, Linköping, Lund, Wexid, Önköping, Karlskrona, Carlshamn, Christiania och Trondhjem.

Enligt sednaste underrättelser från landsorterne shall rågbrodden betydligent förbättrat sig efter den

sidsta snbn. I flogs- och bergstrakterna förfar dock kylan, försakad af den ånnu qvarliggande is och snö. Priset på såden förmödas ånnu mera stiga, hvilket torde mindre förturta brist, än ett wingletri af capitalister och inköpare.

(Insändt.)

Redan 1824 inkommo några bönder, bosatte inom Håradshöfding Fröberger's domsaga, med en annälan till Kongl. Svea Hof-Rätt, derom som ställe han, den 29 September 1819, hafwa, uti ett dem rbrande mål, fört protocoll rakt mot förhållandet, och affunnt utslag på en helt annan dag än i protocollet står, hvarigenom fatalierne skola gått dem förlorade. Nu hafwa 2:ne af dessa bönder ingifvit påminnelser till Kongl. Hof-Rätten, i afseende på synsdamna företagandet af berörde annälan, och wittnens afhörande till styrka för den angifwelse som deruti innehattas.

Red hvad hänsia af sann högakning den Swenska publiken bör gå det Arguska Maj:et till mide, bewises genom det sednaste stormägtigste circularet af den 22 hujus. Håraf upplyses, att "Vi, (Det will säga Argus,) som länge förfunnit i hvilket stort förfall skolväsendet sig befannit, anteligen i vår wishet beslutit, att till undervisningens befordrande upprätta icke mindre än 5 nya skolor,

nemlig: den Gamla, Nya, Phosphoristiska, Historiska och Ministeriela skolan. Öfver dessa såsom en stående direction, hafwa wi i näder tilltatt en så kallad Congregation, om hwars beskrifvenhet publikn snart har att wänta en närmare underrättelse genom Montlofiers skrift, hvilken ofördömligen kommer att i vårt blad aftryckas!" Den eller de som önska någon af sina söner intagne i en af dessa skolor, hafwa att annäla sig: för den historiska hos Kometen, den phosphoristiska hos Laterna Magica, den gamla hos Stockholms Posten, samt den nya hos tidskriften Swea. Till prefec för den Ministeriela förmoodar man att hans Argusissa Majestät erner utse Journalen, dock lärer ingen ting härutinnan ännu vara defenitist afgjordt. Skulle någon önska privat undervisning, äger han att wända sig till s. fwa det publicistiska Majitet, hvilket i händelse det ei skulle inträffas i Tullsiyrelsen, der det lärer hafva eller wända någon befattning, säkerligen är att påfinna i Östergréns boflåda, der det hvarje dag är sysselsatt att i hufwudet räkna sina egena prænumeranter, för att sedan jemnfsdra dem med det antal, som redan på nämnde ställe förefinnes. Desutom har hans sublunariska Maj:t gifvit privilegium exclusivum åt Conversationsbladet att inräcka ett länbibliothek, som hvarje måndags och thorsdags eftermiddag kommer att hållas öppet för att förse den läsande publikn med, som han sjelf täckes uttrycka sig, "statsnyheter, anekdoter, romanlumpar och omotiverade ord eller sarkasmer."

Ign

Johan Heinrich Voß.

Utan att vara ett af dessa mägtiga genier, som rycker sauntiden med sig till jättesleg på odlingens bana, har Voß likväl ägt en så wälgörande werskan på litteraturen, att, wid hans nu inträffade död, äfven från fremmände strand en tacksamhetsgård inå egnas åt hans minne.

Han war till nationen en Mecklenburgare, född 1751. Sina studier fulländade han i Göttingen, der han under handledning af Heyne och nämnde högsholas utmärkte humanister, tillegnade sig denna varma kärlek för och denna förtroliga bekantskap med de gam-

le, hvarigenom han sedermera blifvit så namnkunlig. Händelsen ville äfven att han vid universitetet war sauntidig med flere andra unga snullen: Bürger, bröderna Stolberg, Höglby o. fl., till hvilka han drogs af lika finnesrigtning. Från detta fällstap utgick den första Tyska Musen-almanah, och i denna infordes Voßens första poetiska försök. Så väl dessa som alla de andra, hvilka han sedermera, till icke ringa antal frambragte, bewisa mer än tillräckligt hwad ett klarsinnigt studium af fulländade mänsker kan uträffa. I dessa hans försök lefwer wissenschaftligen icke en enda släct af originel anda, och de åro märkvärdiga endast såsom uppenbareler af en sällsynt talent att versificera och uppfatta antikens uttryck och föreställningssätt. Endast Luise gör härlig från ett undantag, hwars homericiska naivetet och välliudande verser behaga i synnerhet wid första genomsättningen. — Men hwad som måste fästa oddslighetslagern på Voßens urna, är att han skapat och med högst förträffliga tolkningar efter de gamle, nästan såsom afgjutna på deras originaler, befästat den äkta översättningstheorien, enligt hvilken det ändligen blir möjligt, att i ett annat språk än originalets, göra bekantskap med dess egna ton, uttryckningsätt, versform, forteligen med allt hwad som gör det till ett egendomligt poem. Med detta samma utbildade han och bestände de väsentliga reglorne för Tyska hexametern, hvilken krypslott elegantligen blott — att jag så må säga — tillhuggit. Och, med de tjenster Voß härligenom beredt sina landsmän, har han äfven gansta wälgörande insverkat på de öfriga nationerna, i synnerhet på de som tala språk till grunden de samma som Tyskanes. De hafva neml. efter den af Voß gifna förebild, bekommit översättningar af classisk trohet och sanning, till en oberoäktlig vinst wid nationalismakens renande, och språken hafva tillegnat sig metrisch utveckling och beständhet, till en grad den ingen femtio år tillförene ens i hoppet funnat förmoda.

Voß har också som översättare warit gansta uttröttlig. Han började denna sin bana med Odyseen, och sedan har han på Tyska bragt de förmästa af de gamla Grekiske episka dikterna, samt flera af de Latiniska skalderna, och af dese versioner torde för den noggranne pröfningen, den af Virgilii Ecloger och Georgikon bbra få priset, såsom den så i sin helhet, som i alla sina detaljer mest fulländade.

på sednare tider hörjade Bosz också, i sällskap med sine söner — ty han har icke blott warit uttrödlig uti att producera öfversättningar, utan även öfversättare — att utarbeta tolningar af Shakespeares drämer, efter aldeles samma stränga translatoriska och versificatoriska grundsäser, som han intagit vid öfverslyttandet af de classista mästerwerken på Tyska.

Annars har Bosz, fullkomligen utbildad enligt antikens stränga objectivformer, icke yttrat synnerligt välbehag för den romantiska Sångindns alster, i anledning hvoraf han inbragtes i flerfaldiga stridigheter. För öfrigt har han, hela sitt författarelif igenom, warit mycket polemisk, och liksom han vid begynnelsen af detsamma råkade i twist med sin gamle lärare, Heyne, om betydelsen af några Grekiska myther, angrep han, på sednare tider, sin gamle wän Friedrich Leopold Stolberg, för det han, ur den protestantiska kyrkans stöte öfvergick till den katholiska.

Recencion.

Swenska Riksdagarne emellan åren 1719 och 1772. Första Riksdagen är 1719 med ett Bihang. Stockholm, hos Z. Haeggström, 1825, 571 sid. 8:o. Bihang till Riksdagen i Stockholm år 1719, innehållande Protocoller och Handlingar, hörande till Actionen emot Baron Götz. Stockholm, hos Haeggström, 1826, 422 sid. 8:o.

Detta är första frugten af den berömliga och patriotiska mesta Hr Professor Cederschiöld egnat att utgivningen af äldre riksdagshandlingar: dessa viktiga dokumenter för en kommande fullständig Swensk historia. I företaket, der utg. meddelat diplomatiska underrättelser om de handskrifter, ur hvilka han hemtat det han meddelar, införes till slut en summarisk redogörelse för riksdagarne 1710 och 1714. Derefter följer för riksdagen 1719 sammandrag af Secreta Utstötts Protocoll (sid. 1—321), sedan af Ridderkåpet och Adelns (sid. 322—392), af Västeständets (sid. 393—459) och af Borgaresländets (sid. 460—571). Af Bondesländet finnas inga protocoll från denna tiden. — Bihanget har åter ett eget företak, också innehållande upplysningar öfver de codices, utur hvilka de handlingar och protocoll

är hämtade, som upplysa den märkliga rättegången mot Baron Götz (sid. 1—343). Derefter följer ett sakregister, så fullständigt, att det kan gälla som en korrt fattad historia öfver tidens händelser (sid. 345—404). Slutligen ett namnregister (sid. 405—422). Då således utg. icke haft något ospart att göra detta werk brukbart, är det hönsligt att landsmannens uppmärksamhet måtte hålla honom räkning för hans förtjenst och förläggaren för ett drygt förlag.

A k u s t i k.

Den sidsta Phosphoristen.

Hvem är den magra, strängliga figuren,
Som wandrar der med så högtidlig gång?
Hans twenne ögon står mot siernazuren,
Hans bron lyfna ståds till sphärers fäng.
Han ser ej framför sig. Han wet ej vägen,
Dock oförsynt han framåt sliger på.
Hvem mände det väl vara? Då det sågen,
I konstefarne man utaf hans strå!
So weten söner af den Swenska jorden,
Det är den sidste phosphorist i norden.

Uppå hans panna hvilar mörk förbistring,
Lik på ett hovskäp hundräårigt damm.
I glesta locken hwiner trånanas flistring,
Ur bröstet hvälfa lavasuckar fram.
Hans tröja hopsydd är af tusen lappar,
Från Indien, Island, Roma, Grekeland.
Af glas har västen phosphorsprångda knäppar,
Kring benen bblja hafstruns perlehand.
Bredt slokande på hiesan hänger hatten,
Likt fordom öfwer chaos svarta natten.

Hans gång är meter. Mägtigt phosphorbarriuen
Sig hafwer i ett stolt phœbuseri.
Ett manuscript han håller under armen,
Makt vägen styr han till ett tryckeri,
Att der sin skaldeklang till inslen trycka,
I en kalender prydd och himmelsbla.
På dunkel grund allt närmre ses han ryda,
Han folk och hundar ömsom sätter på;
Dock öfwer dem han klifwer oförståd,
Af en osynlig gudom wišt bewårad.

I tryckerit han kommer. — Tryckargosat

Nebeta der med manuscript i hand.
Ett hästlaß phosphorblan i spiseln blosar,
Med buntar af kalendrar deribland.
Cycloper hår wid pressarne sig swånga,
Och ark för ark ur dem de själva ur.
Här factorn i eathett ses nästan hånga
Djupt öfver gamla tiders correctur.
Vår phosphorist nu rakt till honom träder,
Och så, framräckande sin skrift, han quåder:

Här till din gammal
En skrift jag bär,
Der rimma tillsammän
Allt hvad du begår!
Ljusning och krusning
Och dus och must,
Throner, aeoner
Och lust och pust.

Ur Goethe, Novalis
Och Walter Scott,
Höglit och Salis
Jag detta fått.
Dito jag Calderon
Laño och Matthison
Ej försnått.
Alla aesthetikor
Min och poetikor
Jag genomgått.

I nämnde piecer
Jag dagligen läser,
Och utdrag gör.
I rim jag det sätter
Än blir det sonetter,
Än trioletter.
Så lätta utför
De vindiska slätter
De halka som sindr,
Nu är att säga
Om mythologien,
Att den bör man åga
Uti poesien;
Och därför man tage
Än Bachus, än Brage,
Än Zeus och än Thor,
Än Phoibos, än Frode,
Än Balder hin gode,
Och än hans bror.

Nu som det månd syra
Till jul förtvist,
Jag stånt min lyra
Som Phosphorist,
Att ej på aning,

Daning och maning,
Och efterspaning
Må finnas brist.
Se hår är luntan,
Som phosphorjuntan
Och jag hopsmidt;
Det ware nu ditt.
Nitidt du må trycka
På papper hwitt,
Sist permen synyka
Med phosphorglitt.

I wredesmod då sente factorn sprungo
Gefäller sex från hvor sin tryckarpres,
De gjutna stilarne kring golswet klungo,
Och talte hoppande i takt och vers.
Två karlar fattade vår man i lären,
Som strelande swor till med bister min;
Den trebje honom grep med kraft i hären,
Och flux hans slutsades i spiseln in.
Han med canzoner fåfängt liswet tigger;
Ne'n öfverglödd i Babels ugn han ligger.

Snart byts han sself, hans manuscript till aska;
Det war en dimkanswård, en sorglig syn!
Dock än hvor natt i spiseln hbrs det fnaska,
En gubbe syns ned swedda ögonbryn.
Den ene då uppå den andra väcker
Och hwiistar under fällen: se sän en!
Det Phosphor är som glödder änn och bräcker,
Se ikring hjesan hvilket konstigt sken! —
Då bytes gubben om uti en braså,
Straxt spritter hvor gesäll högt opp af fasa!

He K—F har ett bref att afhenvita, i Boklädan
der denna tidning utgåfves.

Stockholm,
Tryckt hos C. F. Wennerström.